

Interessante Nederlandse vangsten en waarnemingen van Macrolepidoptera tussen 1985 en 1987

B. J. LEMPKE

LEMPKE, B. J. 1989. INTERESTING CAPTURES AND OBSERVATIONS OF MACROLEPIDOPTERA IN THE PERIOD 1985-1987. – *ENT. BER., AMST.* 49 (7): 89-95

Abstract: Interesting records are presented for Macrolepidoptera in The Netherlands during the years 1985-1987. Of special interest are: a few specimens of *Aporia crataegi* in the province of Groningen, *Cyaniris semiargus*, *Apatura ilia*, *Fabriciana adippe*, *Siona lineata*, *Puengeleria capreolaria*, *Euplagia quadripunctaria*, all in the province of Limburg, and the discovery of a colony of *Thaumetopoea processionea* in the province of Noord-Brabant.

Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam.

Inleiding

Van de jaren 1980-1984 zijn per jaar overzichten gepubliceerd (Lempke, 1982-1986) van de interessantste gegevens over Macrolepidoptera die ontvangen waren. Met de gegevens over 1985 liep het echter spaak. Door verschillende oorzaken bleek het niet mogelijk het verslag over dat jaar gereed te hebben toen de trekvlinderformulieren over 1986 al binnen kwamen. En de behandeling daarvan ging voor. Het gevolg was dat de mededelingen over de jaren 1985-1987 tenslotte aangegroeid waren tot een bijna decimeter hoge stapel, die alleen te bewerken was door deze arbeid absolute voorrang te geven, waarbij veel strenger geselecteerd moest worden dan in de voorafgaande jaren. Nauwelijks mededelingen over gewone soorten dus. Overigens heeft een overzicht over drie opeenvolgende jaren wel een voordeel: de verschillen ertussen zijn veel duidelijker zichtbaar.

Gebruikte afkortingen: Dr.: Drenthe; Fr.: Friesland; Gr.: Groningen; Lbg.: Limburg; NB: Noord-Brabant; NH: Noord-Holland; Ov.: Overijssel; Utr.: Utrecht; Zeel.: Zeeland; ZH: Zuid-Holland.

Gegevens werden verstrekt door de volgende personen: B. van Aartsen, J. Aben, P. Aukema, J. Boot, P. Borrius, B. Brugge, J. Bunnik, A. Cox, M. Delnoye, C. en L. D'Hoore, N. Elfferich, E. van der Es, C. Felix, mw. H.

Gehéniau-Lasance, A. Groenendijk, H. Holstein, K. Huisman, G. Jonker, J. Koster, W. Kuijken, G. Langohr, J. Lucas, br. F. Melkert, G. van Minnen, G. Minnema, J. Moonen, pater A. Munsters, Ch. Naves, K. Nieuwland, J. van Oort, A. van Oosten, C. Ottenheijm, G. Padding, W. Poppe, D. de Prins, W. de Prins, A. van Randen, C. Riemsdag, P. Rooij, W. van Rooijen, H. Rotteveel, J. Sentjens, E. van der Spek, D. Stienstra, H. Spijkers, J. Stevens, E. Taelman, A. van Tuijl, C. de Veld, A. Veldhuijzen, E. Vermandel, D. Vestergaard, R. de Vos, W. Vranken, P. Vroegindewij, J. de Vries, J. van Vuure, R. Westerneng, G. Wilmink, mw. K. Witvoet, R. van Wijngeren, H. van der Wolf, P. Zumkehr.

HESPERIIDAE

Carterocephalus palaemon (Pallas). Deze nu zeer lokaal voorkomende hesperiide werd in 1986 op verschillende plaatsen waargenomen in de omgeving van Udenhout (NB) en in het Wooldse veen (Gld.).

PAPILIONIDAE

Papilio machaon Linnaeus. Vooral 1985 leverde veel waarnemingen buiten Zuid-Limburg op, 1986 wat minder en 1987 maar een enkele. De meeste exemplaren werden in augustus en september gezien, tot 29.ix (1985)

toe. De vlinder werd gemeld van midden Limburg, diverse plaatsen in Noord-Brabant, westelijk Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren en Noord-Beveland (Zeel.), Wormer (NH), Dekkerswald (bij Nijmegen), Wageningen en Heerde (Gld.).

In juni 1987 werd bij Valkenburg (Lbg.) een ♀ waargenomen dat eieren legde op lavas (*Levisticum officinale* Koch).

PIERIDAE

Aporia crataegi (Linnaeus). Deze pieride komt nu nauwelijks meer in Nederland voor. In 1985 werden enkele exemplaren gezien bij Bourtange en Sellingen (Gr.). Deze plaatsen sluiten aan op de twee Duitse vindplaatsen in Oldenburg: Weener (dicht bij de grens) en Aurich (Eitschberger & Steiniger, 1987).

LYCAENIDAE

Plebejus argus (Linnaeus). Het Zwin, één exemplaar in 1986, nooit eerder in West Zeeuws-Vlaanderen gezien. Op 5.vii.1987 werd de soort bij duizenden gezien in het natuurreserveaat Burgerveen bij Klazienaveen (Dr.). Ook nu is zoiets dus nog mogelijk!

Cyaniris semiargus (Rottemburg). Al jaren is deze soort een rariteit in Nederland. Een mooi ♀ werd aangetroffen op de Sint Pietersberg, 8.vii.1985; ook werden enkele exemplaren in juni 1986 waargenomen te Vaals.

NYMPHALIDAE

Apatura iris (Linnaeus). Nog steeds is deze nymphalide in klein aantal aanwezig! De meeste waarnemingen komen uit Gelderland: Posbank bij Rheden, 13.vii.1983; Winterswijk, juli 1987, enkele exemplaren aan de rand van de plaats; Ratum, 24.vii.1987, één exemplaar. Een exemplaar werd in 1985 waargenomen te Gees (Dr.).

Apatura ilia (Denis & Schiffermüller). Vaals, enkele exemplaren van deze rariteit vlogen in de periode 30.vi-15.vii.1986 te Vaals.

Nymphalis polychloros (Linnaeus). Opvallend is vooral het aantal exemplaren dat in 1987

vermeld werd, terwijl de soort anders uiterst zeldzaam is. De volgende vindplaatsen werden genoteerd: Lbg.: Poppelmondedal bij Maastricht, Mheer, 1986; Wijlre, 8.v.1987; Cadier en Keer, 15.iv.1987; Genhout bij Beek, 16.iv.1987. Zeel.: Braakman, april 1987; Oostburg, Sluis en het Zwin, 14.viii.1987. Utr.: Utrecht, 28.v.1985. Fr.: Kornwerderzand, 13.vi.1987; Leeuwarden, 14.viii.1987.

Nymphalis antiopa (Linnaeus). Oudeschild (Texel), 13.viii.1986 (E. van der Es). Ongetwijfeld een migrant.

Polygonia c-album (Linnaeus). De gehakkelde aurelia was gewoner dan in de voorafgaande jaren, in hoofdzaak in het zuiden, van Zeeland en de Zuidhollandse eilanden tot in Limburg. Bij en langs de grote rivieren werd hij op diverse plaatsen gezien: Alblisserdam, Slie-drecht, Rotterdam, Rhenen, Wageningen, Arnhem, Velp. Ook het stroomgebied van de Oude IJssel blijkt een gunstig gebied te zijn, getuige de vele vindplaatsen: Dieren, Dremp, Eldrik, Uift, Zelhem, Winterswijk, Ratum. Noordelijker werd de vlinder veel minder waargenomen: Lunteren en Apeldoorn in Gld., Deventer, Bathmen en Diepenveen in Ov., alle in 1987! Interessant zijn enkele tellingen te Arnhem: 7 exemplaren in 1985, 10 in 1986 en 20 in 1987 (mw. K. Witvoet).

Araschnia levana (Linnaeus). De soort handhaaft zich nog steeds voortreffelijk. Vooral in 1985 werd hij op tal van plaatsen gezien. Slechts enkele interessante worden vermeld. NB: Sprang-Capelle. Zeel.: Retranchement, van beide generaties één exemplaar in 1986, Noord-Beveland, op diverse plaatsen, voor het eerst ook drie exemplaren van de eerste generatie op 8.v.1987. ZH: Oostvoorne, Lekkerkerk, Loete (ten O. van Hazerswoude). NH: Robbenoordbos (Wieringermeer), Amsterdam. Gld.: Bingerden, Barchem. Gr.: Munten-dam.

Issoria lathonia (Linnaeus). In 1985 werd het eerste exemplaar op 24 april bij Zandvoort gezien. In mei en juni was de vlinder nog schaars, maar juli werd de beste maand met ruim 200 getelde exemplaren (Zandvoort, Eg-

mond-Binnen, Terschelling). In augustus daalde het aantal tot 97, in september tot 75, terwijl oktober slechts vijf waarnemingen opleverde, de laatste op 29.x te Zandvoort. In totaal werden bijna 600 exemplaren geteld.

In 1986 en 1987 ontbraken de waarnemingen van Terschelling, zodat deze jaren niet met 1985 te vergelijken zijn. In 1986 was *lathonia* in de tweede helft van juni en in juli zeer algemeen bij Zandvoort. Laatste waarneming: 28.ix een exemplaar op Ameland. Totaal telling: 150 exemplaren.

In 1987 werden, afgezien van de melding van twee exemplaren bij het Zwanenwater, alleen opgaven van Egmond-Binnen ontvangen. Daar was de vlinder het hele jaar schaars. Wel werden op 22.x nog vier vrij gave exemplaren gezien. De totaalstelling bedroeg slechts 48 exemplaren.

Fabriciana adippe (Denis & Schiffermüller). Op 5.viii.1986 werd een afgevlogen exemplaar van deze hoogst zelden hier voorkomende soort waargenomen op een distel in het Popelmondedal (bij Maastricht; C. Felix).

Mesoacidalia aglaja (Linnaeus). In tegenstelling tot *Fabriciana niobe* (Linnaeus) is de vlinder al jaren een zeldzame soort in de duinen geworden. In 1985 werden op Terschelling slechts zes exemplaren geteld tegen 296 van *niobe*. Op distels op de Hoge Veluwe zijn beide echter nog altijd aan te treffen. Een nieuwe vindplaats voor *aglaja* is de Dikkenberg tussen Rhenen en Veenendaal, waar op 16.vii.1986 een exemplaar werd aangetroffen.

SATYRIDAE

Hipparchia semele (Linnaeus). Zeer zelden waargenomen in westelijk Zeeuws-Vlaanderen. Er is slechts één exemplaar uit de zeventiger jaren bekend. Maar in 1986 werden in totaal tien exemplaren geteld in het Zwin en de Kievittenpolder (Cadzand).

HEPIALIDAE

Hepialus fusconebulosa (DeGeer). In 1987 werd een ♂ aangetroffen op een boomstam aan de Veluwezoom bij Ellecom. Dit is de vierde uit

Nederland bekende vindplaats en de derde op de Veluwe.

PSYCHIDAE

Epichnopteryx retiella (Newman). Deze zeer lokale psychide vloog in mei 1987 weer in aantal bij Nijeveen (Drenthe). Bij Rouveen (Ov.) werd op 15.v.1986 een nieuwe vindplaats gevonden.

ZYGAENIDAE

Adscita statice (Linnaeus). Op beide bovengenoemde terreinen (Nijeveen en Rouveen) komt de grotere en vroeg vliegende vorm van deze zygaenide voor. Door ontwatering zijn veel van de vroegere vindplaatsen verloren gegaan. In de kolonie van Rouveen werd een zelden voorkomend melanistisch ♀ aangetroffen met lichaam en vleugels geheel zwart.

Twee nieuwe vindplaatsen van de kleinere en later vliegende vorm van de droge gronden: Someren, 2.viii.1985 (NB) en De Cocksdorp (Texel), 12 en 23.vii.1986.

GEOMETRIDAE

Xanthorhoe birivata (Borkhausen). Een lokale spanner-soort, gebonden aan vochtige bosachtige terreinen waar de voedselplant van de rups, groot springzaad (*Impatiens noli-tangere* L.), voorkomt: Baak, Hertenbos (Gld.), juni 1985.

Anticlea derivata (Denis & Schiffermüller). Na de reeds gepubliceerde vangsten van deze zeldzame soort werden nog de volgende bekend: Lbg.: Holset, 1967; Epen, 1968; Noorbeek, 1970. Zeel.: Haamstede, 1976, 1982, eerste vondsten in West-Nederland (J. Boot). Gld.: Doesburg, 1973 (R. van Wijngeren). Daar komt nu bij: Dinkeloever bij Lutterzand, (Ov.), 10.v.1986, drie exemplaren.

Rheumaptera cervinalis (Scopoli). Dankzij de aanplant van *Berberis* in tuinen en plantsoenen breidt het verspreidingsgebied van de soort zich in Nederland steeds meer uit. Ook nu kunnen weer enkele nieuwe vindplaatsen vermeld worden. Lbg.: Tegelen, 14.vii.1986. Zeel.:

Hulst, 6.v.1986. Dr.: Tinaarlo, 1985 (H. Holstein).

Eupithecia insigniata (Hübner). Enkele nieuwe vindplaatsen van deze lokale en zeldzame soort. ZH: Brielle, 29.iv.1987. NH: Oostzaan, één exemplaar in 1985 en Zaandam, één op 15.v.1986.

Peribatodes secundaria (Denis & Schiffermüller). Een opvallende nieuwe vindplaats van deze aan sparren *Picea*- en *Abies* spec. gebonden soort is Hulst, waar op 16.vii.1986 twee exemplaren op licht werden gevangen. Deze soort was in Zeeland alleen bekend van Westenschouwen.

Siona lineata (Scopoli). Na de vangst van het eerste Nederlandse exemplaar in 1968 te Eijgelshoven werden twee exemplaren op 13.vi.1969 te Echt aangetroffen. Een nieuwe vangst is nu een exemplaar te Vaals, 23.vi.1986.

Puengeleria capreolaria (Denis & Schiffermüller). Het eerste Nederlandse exemplaar was een ♀, dat op 6.viii.1978 te Kerkrade werd gevangen (Langohr, 1979). Op 23.viii.1987 werd het tweede exemplaar te Mook aangetroffen (A. Cox).

Aleucis distinctata (Herrich-Schäffer). In het westen van het land hoogst zelden waargenomen, en tot nu toe niet bekend van Zeeland. In deze provincie werd de soort in 1987 op twee plaatsen aangetroffen: Hulst, 9.ii, (na een dag met een temperatuur van 11 °C, de enige „warme” dag van de maand!), en Kortgene, 17.iv.

SPHINGIDAE

Sphinx ligustri (Linnaeus). In 1987 werden te Rotterdam honderden rupsen aangetroffen op gewone es (*Fraxinus excelsior* L.). In en bij Wollega werden zes volwassen rupsen gevonden op chinees klokje (*Forsythia spec.*) en spirea (*Spiraea spec.*). Dit zijn ongewone voedselplanten voor een soort die gewoonlijk op liguster of sering leeft.

Deilephila elpenor (Linnaeus). Op 26.viii.1985 werden te Ooltgensplaat in een kas zes volwas-

sen rupsen op druif (*Vitis vinifera* L.) gevonden en op 3.ix nog twee bijna volwassen exemplaren die met druif verder gekweekt werden. De normale voedselplanten voor deze soort zijn vooral harig wilgeroosje (*Epilobium hirsutum* L.) en wilgeroosje (*Chamaenerion angustifolium* (L.) Scop.).

THAUMETOPOEIDAE

Thaumetopoea processionea (Linnaeus). Nadat deze soort in 1904 voor het laatst gevangen was, werd hij in 1946 bij Geulem en in 1953 bij Amerongen (Utr.) aangetroffen. De grootste verrassing van 1987 was de ontdekking van een populatie in de omgeving van Reusel (ruim 20 km ten ZO van Tilburg) (NB). In de periode 13-27.viii.1987 verscheen daar een flink aantal exemplaren van de soort op licht; ook in 1988 was dat het geval. Tevens werden toen een paar exemplaren aangetroffen bij Goirle (± 4 km ten Z van Tilburg) (H. Spijkers). Van schade aan de dennen werd niets vermeld.

Beide vindplaatsen sluiten goed aan bij die in de Belgische Kempen waar *processionea* van diverse lokaliteiten bekend is (mededeling W. De Prins).

ARCTIIDAE

Euplagia quadripunctaria (Poda). Op 25.viii.1985 werd een exemplaar van deze bijzonder zeldzame vlinder aangetroffen op het Nederlandse deel van de Sint Pietersberg. Op 8.viii was reeds een exemplaar op het Belgische deel gevonden (C. Felix, 1985).

NOCTUIDAE

Rhyacia simulans (Hufnagel). In het westen van het land nauwelijks waargenomen. Op 19.viii.1985 werden te Oosthuizen drie exemplaren op licht gevangen. Dat jaar werd op 2.vii voor het eerst ook een exemplaar bij de Tweede Duintjes op Terschelling aangetroffen.

Mythimna albipuncta (Denis & Schiffermüller). De vlinder is zeer schaars geworden en werd ook maar van een klein aantal vindplaatsen gemeld. In 1985 werd de eerste generatie waargenomen van 3.vi-27.vii, de tweede

van 5.ix-19.x. In totaal werden 25 exemplaren gemeld, waarvan 20 van Kortgene, 2 van Melissant en 1 van Brielle, Amsterdam en Nieuw Formeerum.

In 1986 werd *albipuncta* wel uit augustus gemeld. Weer werden twee generaties waargenomen, de eerste van 16.iv-4.vii, de tweede van 13.viii-17.x. Het totaal aantal exemplaren bedroeg 40, waarvan 34 van Kortgene, 3 van Brielle, 2 van Tegelen en 1 van Melissant.

1987 was een minder goed jaar voor de soort. Beide generaties werden maar kort gezien: de eerste van 21.vi-4.vii, de tweede van 31.viii-11.ix. De totaalstelling bedroeg slechts 19 exemplaren, 17 van Kortgene, 1 van Melissant en 1 van Groeningen (NB, bij Vierlingsbeek).

Waarom Kortgene elk jaar zo gunstig afsteekt is niet te zeggen.

Mythimna l-album (Linnaeus). In geen van de drie jaren werden exemplaren van de eerste generatie gemeld. In 1985 werd de vlinder uitsluitend te Stein opgemerkt, 22 exemplaren van 9.ix-13.x. In 1986 waren de data bijna gelijk: 9.ix-8.x. In totaal werden 14 exemplaren gemeld, 11 van Stein, 1 van Maasbracht (beide in Lbg.) en 2 van Lexmond (ZH). Ook voor deze soort was 1987 bijzonder slecht: van 8-19.ix werden slechts drie exemplaren gezien, één te Stein en twee te Maasbracht.

Mythimna sicula (Treitschke). De vlinder werd pas in 1952 voor het eerst in Nederland gevangen te Aalten. De soort werd tussen 1960 en het begin van de zeventiger jaren vooral aangetroffen in het zuiden en midden van Limburg, maar de laatste jaren worden uit dit gebied geen vangsten meer gemeld. In het westen is de vlinder alleen bekend van Burgh (1961) en Westenschouwen (1962). Een verrassing is de vangst van een exemplaar op 5.vi.1985 te Brielle.

Cucullia absinthii (Linnaeus). Een exemplaar op 9.viii.1985 te Lekkerkerk is één van de zeer weinige vangsten midden in het land.

Colophasia lunula (Hufnagel). In 1985 en 1986 werden enkele vangsten gemeld van Lbg.: Sus-teren, 18.v.1985, Tegelen, 2-15.vii.1986 (8

exemplaren) en ZH: Melissant, 3.vi.1985.

Lithophane lamda (Fabricius). Van deze soort, die volkomen verdwenen leek, zijn toch weer enkele waarnemingen bekend geworden. Lbg.: omgeving van Vlodrop, 17.iv.1985 (J. Aben), 19.iv.1985 en 17 en 18.iv.1986 (J. Sentjens, in 1985 ook een ♀, dat eieren legde waarvan de kweek lukte); Terschelling: na de vangst in 1962 (Tanis, 1964) in 1985 weer opgedoken op verschillende groeiplaatsen van gageel (*Myrica gale* L.), telkens in één exemplaar: Kooipad (Boschplaat), 4.iv, Klein Rijsplak, 16.vi en Landerumer heide, 19.iv.

Cirrhia gilvago (Denis & Schiffermüller). Niet-tegenstaande de sterke achteruitgang van de iep is de vlinder nog steeds aanwezig. ZH: Rotterdam, 23.ix-3.x.1986; Maassluis, enkele exemplaren op licht in 1985 en 1986. Utr.: Utrecht, 18.ix.1985. Gld.: Drempt (bijna ieder jaar); Ulfst. Ov.: Steenwijk, 23.viii.1987.

Cirrhia ocellaris (Borkhausen). Van deze aan populier gebonden soort kwamen slechts enkele meldingen binnen: Rotterdam, diverse exemplaren in 1986 en op 5.x.1987 en Brielle, 2 en 14.x.1986.

Cryphia algae (Fabricius). Na in jaren niet waargenomen te zijn trad de vlinder weer op in 1980, 1983 en 1984 te Stein. In 1987 werd de soort in enkele exemplaren gevangen op 20.vi. en 14.viii te Simpelveld (beide in Lbg.).

Apamea aquila (Donzel), subsp. *funerea* (Heinemann). Sinds 1949 is de soort niet meer vermeld. Op 12.viii.1987 werd een exemplaar aangetroffen op de Strabrechtse heide (bij Heeze, NB).

Hoplodrina ambigua (Denis & Schiffermüller). In de periode 1985-1987 verschenen de eerste exemplaren steeds in de eerste decade van juni. In de beide eerste jaren werd de vlinder tot het eind van de tweede oktoberdecade gezien, maar in 1987 ontbrak hij al na 23.ix. De jaartotalen waren: 480 in 1985 (Hulst onbekend), 302 in 1986 en 204 in 1987, waarvan 76 in Hulst! De vlinder werd elk jaar gezien te Stein, Hulst, Kortgene, Melissant, Brielle en Rotterdam, te Lekkerkerk in 1985 en 1986, te

Twello in 1985 en 1987 en te Oostvoorne, Heemskerk, Oostzaan, Zaandam, Muiderberg en Steenwijkerwold alleen in 1985. Duidelijk blijkt, dat *ambigua* het regelmatigst voorkomt ten zuiden van en langs de grote rivieren.

Chrysodeixis chalcites (Esper). De soort is na de ontdekking ervan in 1976 (Lempke, 1978) een vast bestanddeel van de Nederlandse fauna geworden. Maar hij kan zich alleen handhaven dankzij de gunstige omstandigheden in de kassencomplexen van het Westland en omgeving, waar hij zich zonder onderbreking kan voortplanten, vooral in tomatenkassen. Er is echter tot nog toe geen verklaring waarom waarnemingen buiten de kassen in hoofdzaak beperkt zijn tot de maanden augustus en september, terwijl de soort toch in een of ander stadium altijd aanwezig is. Vangsten vóór augustus komen zelden voor. In 1985 werd een vers exemplaar op 3.vi. te Brielle opgejaagd uit liguster. Op 28.iii.1986 werd er één in huis aangetroffen te Midsland (Terschelling), blijkbaar als rups of pop meegekomen met gekochte planten, terwijl op 1.vi een *chalcites* te Muiderberg werd gevangen. De meeste exemplaren worden buiten aangetroffen in augustus, bij voorbeeld in 1986 in augustus 188, en 44 in september. In de tweede helft van laatstgenoemde maand wordt *chalcites* meestal heel schaars, maar het vliegen in de kassen gaat door. Ook buiten worden in oktober trouwens niet zelden nog enkele exemplaren gezien. Zo was in 1985 de laatste datum 19.x (een vers exemplaar te Melissant); in 1986 werd eveneens een exemplaar op 19.x gevangen, nu te Oosthuizen.

Verreweg de meeste exemplaren worden te Berkel en Rodenrijs geteld. Te Leidschendam, waar de vlinder eveneens elk jaar aangetroffen werd, ontbrak hij in 1987.

Vindplaatsen (met tussen haakjes het aantal getelde exemplaren): In 1985 in totaal 110 exemplaren: Lbg.: Blerick (1). Zeel.: Kortgene (1). ZH: Melissant (2), Oostvoorne (1), Brielle (10, alle vers), Rotterdam (2), Lekkerkerk (2), Berkel en Rodenrijs (75), Leidschendam (16). In 1986 in totaal 242 exemplaren: ZH: Melissant (2), Brielle (14, alle vers), Berkel en Rodenrijs (217), Leidschendam (5). NH: Oosthui-

zen (1), Muiderberg (2). Fr.: Midsland (1). In 1987 niet minder dan 311 exemplaren: Zeel.: Hulst (1). ZH: Brielle (46), Maassluis (2), Rotterdam (1), Berkel en Rodenrijs (258). NH: Muiderberg (2); Fr.: Terschelling (1).

Macdunnoughia confusa (Stephens). Zowel in 1985 als in 1986 werd één exemplaar van de eerste generatie waargenomen, respectievelijk op 15.v te Susteren en op 24.v te Zaandam. Daarna verscheen de soort pas in juli, ook in 1987, toen geen voorjaars-exemplaar gezien werd. Het gunstigste jaar was 1985 toen de vlinder in twee nauwelijks van elkaar gescheiden generaties in zomer en herfst gezien werd van 25.vii-17.x. Het totaal bedroeg dat jaar 96 exemplaren. De vindplaatsen waren: Lbg.: 12 vindplaatsen. ZH: Brielle, Alblasserdam, Rotterdam, Berkel en Rodenrijs, Zoetermeer. NH: Amsterdam en Muiderberg. Gld.: Wageningen, Twello, Drempt en Ulenpas (Hoog-Kepel). Flevoland: Almere-Stad.

In 1986 was *confusa* veel schaarser. De voorjaars-generatie werd niet gezien. Het jaartotaal bedroeg slechts 31 exemplaren. Vindplaatsen: Lbg.: Cadier en Keer, Echt, Maasbracht en Steyl; Zeel.: Hulst. ZH: Brielle, Berkel en Rodenrijs. NH: Zaandam, Muiderberg. Gld.: Beusichem, Drempt en Wooldse veen. Dr.: Hoogeveen.

1987 werd het minste van de drie jaren. In juli werd *confusa* op drie dagen meld, in augustus op zes en in september op drie. Laatste datum: 25.ix te Zoetermeer, jaartotaal 27 exemplaren. Vindplaatsen; Lbg.: Echt, Maasbracht (hier op twee dagen samen 16 exemplaren), Steyl. ZH: Alblasserdam, Berkel en Rodenrijs, Zoetermeer. Gld.: Eldrik, Drempt.

Het feit, dat de soort elk jaar te Berkel en Rodenrijs werd waargenomen doet vermoeden dat ze ook in de kassen voorkomt.

Autographa pulchra (Haworth). Tot nog toe is slechts éénmaal een exemplaar van een tweede generatie in Nederland gevangen: Den Haag, 28.ix.1984. De verklaring van deze zeldzaamheid blijkt uit een kweek (van J. Sentjens). Een ♀, dat 22.vi.1986 te Maasbracht (Lbg.) werd gevangen, legde 182 eieren. Slechts

twee van de talrijke rupsen groeiden door en verpopten op 26.vii. De vlinders kwamen 3.viii. 1986 uit. Alle andere rupsen overwinterden.

Catocala sponsa (Linnaeus). In 1976 werden o.a. in het duingebied niet minder dan 18 exemplaren van deze fraaie vlinder gevangen (Lempke, 1977). Daarna werd de soort nergens in het westen van het land meer gezien, totdat weer twee exemplaren in de Noordhollandse duinen opdoken, in 1985 één te Bakkum Noord en 18.vii.1987 de tweede in het duingebied bij Castricum.

Dankzegging

Mijn hartelijke dank aan allen die door het insturen van hun gegevens de samenstelling van het artikel mogelijk maakten.

Literatuur

- EITTSCHBERGER, U & H. STEINIGER, 1987. Papilionidae und Pieridae. In Jahresbericht 1985 mit Ergänzungen zu 1984 der Deutschen Forschungszentrale für Schmetterlingswanderungen. – *Atalanta, Münsterstadt* 18 (1/2): 13-31.
- FELIX, C., 1985. Mededeling over Lepidoptera. – *Natuurh. Maandbl.* 75 (9): 141-142.
- LANGOHR, G. R., 1979. Nieuwe en minder gewone Lepidoptera voor de Nederlandse Fauna. – *Ent. Ber., Amst.* 39: 121-123.
- LEMPKE, B. J., 1977. Vangsten van *Catocala sponsa* (Linnaeus) in West-Nederland (Lepidoptera: Noctuidae). – *Ent. Ber., Amst.* 37: 113-114.
- LEMPKE, B. J., 1978. Rups van *Chrysodeixis chalcitis* (Esper) schadelijk in een kas (Lep., Noctuidae). – *Ent. Ber., Amst.* 143-144.
- LEMPKE, B. J., 1982. Interessante waarnemingen en vangsten van Lepidoptera in 1980. – *Ent. Ber., Amst.* 42: 116-119.
- LEMPKE, B. J., 1983. Interessante waarnemingen en vangsten van Lepidoptera in 1981. – *Ent. Ber., Amst.* 43: 49-56.
- LEMPKE, B. J., 1984. Interessante waarnemingen en vangsten van Lepidoptera in 1982. – *Ent. Ber., Amst.* 44: 49-54.
- LEMPKE, B. J., 1985. Interessante waarnemingen en vangsten van Lepidoptera in 1983. – *Ent. Ber., Amst.* 45: 41-49.
- LEMPKE, B. J., 1986. Interessante waarnemingen en vangsten van Macrolepidoptera in 1984. – *Ent. Ber., Amst.* 46: 89-94.
- TANIS, J. J. C., 1964. Macrolepidoptera van Terschelling. – *Ent. Ber., Amst.* 24: 21-29.

Geaccepteerd 15.iii.1989.